Jiří Štasta

Aspekty světla v sakrální architektuře

Klíčová slova: Světlo; Liturgie; Architektura.

Kontakt: jiri.stasta@gmail.com

Školitel: Jaroslav Drápal

Tematický okruh: Architektura

Aspects of Light in Church Architecture

Light is an element that is symbolically present in any religion for its life-giving and revealing function. The paper focuses on the use of light in the Christian milieu and in both historical and contemporary Christian architecture.

Different approaches to light characterise each period and its social and cultural aspects. Building materials develop, their properties improve over time, but light is an eternal architectural element – a necessary condition.

Světlo je prvek, který je symbolicky přítomen snad ve všech náboženstvích zvláště pro svoji životadárnou a odhalující funkci. V práci bych se chtěl zabývat především cestou světla v křesťanském prostředí a její funkci v historické a současné architektuře.

Rozdílné přístupy ke světlu jsou charakteristickým odrazem dané doby a jejich kulturně-sociálních aspektů. Stavební materiály se vyvíjejí, zlepšují se dnes jejich vlastnosti, ale světlo je věčným účastníkem architektury, podmínka sine qua non.

V první části se zaměřuji ve stručnosti na světlo ve Starém a Novém zákoně s odkazem na vliv textů na další vývoj dějin sakrální architektury. Jsou to zvláště tábořské světlo a světlo Nového Jeruzaléma, která ovlivnila umění dalšího tisíciletí.

V další části je věnována pozornost teologii Pseuda Dionisia Aeropagity, který vychází z platonské filosofie, a vytváří tak soubornou teologickou nauku. Její odraz pak můžeme sledovat v architektuře a výzdobě chrámu Boží moudrosti v Byzanci, v ravenenských chrámech a v mnoha dalších stavbách raně křesťanského starověku.

Teologie Pseuda Dionisia Aeropagity ovlivnila i západní umění, zvláště pak výzdobu chrámu v St. Denis, kde opat Suger uchovával opisy Pseudo Dionisiových spisů. Opět se zobrazuje tábořské světlo, které ozařuje celý chrám skrze vitráže, zářící drahokamy.

Renesance přichází se zcela odlišnou koncepcí světla. Je to světlo naturalistické. V baroku se tak stává chrám vtažením pomocí divadelních prostředků do oslaveného světa. Světlo, které dříve vyzařovalo z obrazu, je nyní vnějším prvkem. Chiaro scuro, roztrhnuté nebe na stropě Il Gesu, domalovávané světlo ve výzdobě Sv. Mikuláše v Praze vytváří iluzionistickou světelnou scénu.

Přesycenost iluzemi a divadelním zpracováním přichází v podání světla novým, vědeckým způsobem. Corbusier definuje pět bodů moderní architektury a současně přichází nová éra chrámů, kde je světlo zpracováno zcela odlišným způsobem než kdy dříve.

Obsahem práce je seznámit s dějinami světla a s jeho aspekty v sakrální architektuře. Dále je záměrem poukázat prostřednictvím vybraných příkladů z historické a současné architektonické tvorby na dějinné odlišnosti přístupů ke světlu v sakrálním prostředí. Na základě získaných poznatků autor navrhne koncepci práce se světlem v současné sakrální tvorbě.

ZKRÁCENÝ SOUPIS ZDROJŮ

DUBY, Georges. 2002. *Věk katedrál: Umění a společnost 980-1420*. 1. vyd. Praha: Argo, 332 s., [32] s. obr. příl. ISBN 80-720-3418-9.

FOTOGRAFIE

- [1] Hagia Sophia Museum. 4 (1) [fotografie]. Hagia Sophia Museum [online]. Dostupné z: <https://plus.google.com/u/0/+AyasofyaIstanbul/posts/UxbBTnz5jvU>. Formát: 601 x 600.
- [2] Words and Peace. saint-denis-vitraux [fotografie]. Words and Peace (online). Dostupné z: <http://wordsandpeace.com/2012/06/21/i-love-france-23-basilica-of-saint-denis/>. Formát: 1600 x 1200.
- [3] Wikipedie. ANGELICO, Fra Annunciation, 1437-46 (2236990916) [fotografie]. Wikipedia [online]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/Fra_Angelico. Formát: 1012 x 710.
- [4] CONSTRUIRE ENSEMBLE UNE EUROPE FRATERNELLE. EgliseGesu [fotografie]. Construireensembleuneuropefraternelle [online]. Dostupné z: <http://www.construireensembleuneuropefraternelle.com/PROGRAMMETRAVAIL.html>. Formát: 1000 x 750.
- [5] Wikipedie. The Calling of Saint Matthew-Caravaggio (1599-1600) [fotografie]. Wikipedie [online]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Caravaggio>. Formát: 9770 x 10039.
- [6] Soraya Estefana. La-catedral-de-Rouen-Claude-Monet-1024x614 [fotografie]. Soraya Estefana [online]. Dostupné z: <http://sorayaestefana.com/blog/painting-and-watercolor-exhibition-by-soraya-estefana-in-valdepenas-until-january-2013/>. Formát: 1024 x 616.
- [7] Geocaching. 6ad20bd4-540e-48c0-89ef-cb672c2f26cf [fotografie]. Geocaching [online]. Dostupné z: http://www.geocaching.com/geocache/GC2QV8B_kostel-sv-vaclava?guid=7fd82b98-0512-47d7-9ee8-d740a4d5f981. Formát: 279 x 399.
- [8] Studio Internatiol. chapel2-b [fotografie]. Studio International [online]. Dostupné z: <http://www.studiointernational.com/index.php/ronchamp-at-sixty-le-corbusier-s-timeless-legacy>. Formát: 500 x 334.
- [9] Sabine Ahlbrand-Dornseif. Kirche St. Sebastian – Münster [fotografie]. Baukunst-nrw [online]. Dostupné z: <http://www.baukunst-nrw.de/objekte/Kita-Suedhafen-in-der-ehem-Kirche-St-Sebastian--2487.htm>. Formát: 800 x 563.
- [10] Profir Bogdan. Iconic Modern Architecture-Jubilee Church in Rome by Richard Meier and Partners Homesthetics [fotografie]. Homesthetics [online]. Dostupné z: <http://homesthetics.net/iconic-modern-architecture-jubilee-church-in-rome-by-richard-meier-and-partners/>. Formát: 1000 x 774.
- [11] MATT sHADETEK. novi dvur monastery minimalist monastery [fotografie]. Mattshadetek [online]. Dostupné z: <http://www.mattshadetek.com/site/blog/tag/minimalism/>. Formát: 450 x 350.